

NARODNA STRAŽA

POJEDINI BROJ Dlu. 2-50.

IZLAZI SVAKE SUBOTE. — PRETPLATA IZNOSI GODIŠNJE DIN. 60, POLUGODIŠNJE I TROMJESEČNO RAZMJERNO. — ZA INOZEMSTVO DVOSTRUKO. — OGLASI PO CIJENIKU. — PISMA I PRETPLATA SE ŠALJU NA UREDNIŠTVO I UPRAVU „NARODNE STRAŽE“ ŠIBENIK. — RUKOPISI SE NE VRAĆAJU.

BROJ 14.

ŠIBENIK, 10. TRAVNJA 1926.

GODINA VI.

Nova Radićeva kapitulacija.

Kad je baš na Uskrs širom države odjeknula vesela uskrсна vijest, da je pala Pašić-Radićeva vlada, svaki iskreni rodoljub bio se tomu od srca poveseo. Općenito se mislilo, da taj pad vlade znači ujedno i konac lažnoga sporazuma, što ga je pred kakvu godinu dana slabičak Stjepan Radić bio prisiljen sklopiti, da se tako oslobodi tamnice i spasi glavu, a u stvari nije bio nikakav sporazum, nego samo nastavak velikosrpske politike Nikole Pašića, koji je s tim sporazumom htio da utvrdi svoj dominirajući položaj u ovoj našoj državi za nedogledno vrijeme. Radić mu je u tomu baš dobro poslužio, kao nitko dosad. Pod krikom toga lažnog sporazuma izvjesna klika, kojoj je bio najodličnijim predstavnikom sin ministarskoga predjednika, izrabljivala je državu i njezinu upravu u svoje lične svrhe, koje je raskrinkao zet Ljube Jovanovića. I onako prenapeta žica morala je sad puknuti. Podiglo se javno mnijenje ne samo kod prečana, nego i u samoj Srbiji, pa i među istim uvidavnijim radikalima, koji su već slihi korupcije i dobro uviđaju, da u interesu konsolidacije naše države najprije treba obračunati sa korupcijom u državnoj upravi. Sad je trebalo uputiti državnu politiku putem zdravoga razvoja u smjeru istinskoga i poštenoga sporazuma, kojim je bila krenula za Davidović-Korošćeve vlade. Ozbiljno se već radilo o tomu, da Kralj povjeri Ljubi Jovanoviću sastav šire koncentracione vlade, koju bi on sastavio pomoću poštenih radikala, davidovićevaca, muslimana, slovenskih pučana i radićevaca. Ta vlada bila bi nastavila od Korošća i Davidovića započeti rad oko konsolidacije naše države putem zdrave, poštene, saglasno vodene nutarnje politike, koja ne bi poznavala vladajućih i podjarmljenih, uživajućih i izrabljivanih, nego samo jednakopravnu braću jednoga te istoga doma. Kraj dosadašnjega centralističkoga režima i sistema sastavom ovakve vlade očekivao se velikom napetošću čas po čas. Kod svih nas bila je stoga opravdano ponovno uskrsla već dobrano zamrla nada, da će nam sada biti nešto bolje, i ako nam je loše dosadašnje iskustvo naglago najveći oprez i rezerviranost. Međutim sve se te nade i očekivanja rasplinušte o nagli, neočekivani preokret.

Stjepan Radić je neposredno izazvao krizu RR vlade svojim zahtjevom, da Nar. Skupština odmah po katoličkim blagdanima 8. t. mj. mora nastaviti radom te da se moraju uzeti u pretres interpelacije opozicije o aferi Rade Pašića. Na svome zboru u Sušaku osudio je „šaku vampira, koja se oborila [preko njegova (Pašićeva) sina na našu državu“. Navijestio je, da „korupcija mora crknuti, jer ako ona ne crkne, požderat će nas“. U Crikvenici je rekao: „Ja sam znao, da među radikalnim ministrima ima korupcionista i mo-

rao sam to trpjeti, da dobijemo budžet...“ U „Domu“ je ovih dana napisao, da je naš „narod još uvijek politički zarobljen“, da se neprestano svadao s Pašićem. Okrivljivao je Pašića, da je „pomislio, da će se sastaviti biti nad narodom, nad parlamentom, nad kraljem“. Ujedno je tvrdio, da „pod Pašićevom vladom ne će i ne može biti u našoj državi ni općinske ni nikakve druge samouprave“. Najavio je, da će se sastaviti nova vlada bez Pašića. No kad se 6. t. mj. povratio u Beograd, nastao je preokret. Sastao se sa radikalom Janjićem, uvečer je u pratnji dra Nikića pošao u dvor, a 7. t. mj. sastao se sa Pašićem, nakon čega je ponovno bio u dvoru, a kad se vratio novinarima je svečano izjavio: „Mi ne vodimo borbu protiv Pašića te nagađujem, da nemamo ništa protiv njemu. Sve će lijepo svršiti“. Tom prigodom opozvao je sve ranije izjave u Sušaku i Crikvenici te pisane u „Domu“.

Tako je Stjepan Radić ponovno dokazao, da ima dva lica: jedno na zborovima i u „Domu“, a drugo u Beogradu. Tako je Stjepan Radić spasio Nikolu Pašića, kad je on i njegova bliža okolina bio izgubio već svaku nadu. Tako je Stjepan Radić doživio novu kapitulaciju ovaj put pred Uzunovićem, a zapravo pred Pašićem, jer je ne samo opozvao svoje ranije izjave proti Pašiću i radikalima, nego i odustao od svoga zahtjeva, da Nar. Skupština 8. t. mj. nastavi radom, kao i da se u Skupštini raspravi afera Rade Pašića. Sad se i on slaže sa Pašićem, da to nije nikakvo političko pitanje, nego da ta afera spada pred sud! Tako je Stjepan Radić ponovno onemogućio širu koncentracionu vladu istinskoga sporazuma i odlučio borbe protiv korupcije. Tako čitava ova kriza RR vlade nije bila nego — kako je zgodno opazio jedan zagrebački dnevnik — jedna aprilska komedija, u kojoj je ulogu glavnoga komedijanta baš sjajno odigrao Stjepan Radić. Komedija je ta svršila tako, da je sastavljena

Nova RR vlada.

Kad je Stjepan Radić na povratku iz Sušaka u Beograd ponovno kapitulirao: povukao sve svoje izjave u Sušaku, odustao od zahtjeva, da Nar. Skupština odmah nastavi radom i interpelacije opozicije o Radi Pašiću da se pretresu u Nar. Skupštini, nastao je nagli preokret u rješavanju vladine krize. Kralj je povjerio sastav vlade radikalni Nikoli Uzunoviću, čovjeku najvećega povjerenja Pašićeva. Nakon kratkoga razgovora sa Pašićem i Radićem sastavio je on listu nove vlade i podnio ju Kralju na potpis, koji je to odmah i učinio.

Nova vlada ovako je sastavljena: Ministar predsjednik i zamjenik ministra financija: Nikola Uzunović (novi).

nova RR vlada, koja nije nego pogoršano izdanje bivše Pašić-Radićeve vlade.

Ličnost novoga predsjednika vlade g. Nikole Uzunovića u punoj mjeri jamči nam za to, da će sve ostati pri starom. Svojedobno je bio oduševljeni pristaša zloglasnoga Nacionalnog Bloka. On je čovjek bez vlastite inicijative i slijepo oruđe u Pašićevim rukama. Uzunovića dakle vlada je vjerna kopija Pašić-Radićeva, a kao kopija je gora od originala. Kako je sam Uzunović izjavio, a Radić potvrdio, program nove vlade bit će točni nastavak bivšega režima. G. Radić će isto tako vjerno podupirati Uzunovića kao što je Pašića, i to tim bolje, što Uzunovića vlada ima čvrst temelj, na kojem će lako izvađati svoju državnu politiku, proračun, koji su radićevci izglasali u prelljepoj slozi sa radikalima i čije će provadanje na svojoj koži u prvom redu osjetiti Hrvati i Slovenci.

Ovakvo rješenje krize je zastalno mnogo gore negoli da je Pašiću bio ponovno povjeren sastav vlade. Ovakvo će i unaprijed politiku naše države voditi g. Pašić, a da za nju samo sada ne će više nositi nikakve odgovornosti. Sav odijum odsad ne će više pasti na njega, nego na Uzunovića i na Radića. Onda je lako shvatljivo, zašto je baš Pašić želio, da Radić ostane u novoj vladi.

Sva sreća, da kako se općenito misli u svim političkim krugovima, ova Uzunovića vlada ne će biti duga vijeka. S padom njezinim trebat će zauvijek obračunati, ne samo sa Pašićem i njegovom bližom okolinom, nego i sa Stjepanom Radićem, komu treba u prvom redu zahvaliti za ovako „krasno“ rješenje vladine krize, što mu hrvatski narod ne će ni u moze nikada zaboraviti! Mjerodavni faktori morat će se ipak napokon odlučiti za radikalnu promjenu kursa u našoj državi, kako to odlučno traži sva ona većina poštenih elemenata u ovoj državi, koja istinski ljubi ovu državu i želi, da se već jednom konsolidira i uputi putem napretka i blagostanja.

Ministar poljoprivrede i voda: Vasa Jovanović,

Ministar šuma i ruda: Dr Nikola Nikić,

Ministar zdravlja: Dr Slavko Miletić,

Ministar vojni: general Dušan Trifunović.

Prema tome ima 12 radikalskih ministara. Računaju se među pristaše Ljube Jovanovića: Milorad Vujičić i Miša Trifunović, a kao pristaše Pašićevci: Marko Gjuričić, Milan Simonović, Krsta Miletić i Vasa Jovanović, dok su neutralni: Momčilo Ninčić, Boža Maksimović i dr Milan Srškić. Karakteristično je, da je novi ministar Milorad Vujičić uzet iz grupe g. Ljube Jovanovića.

Nakon potpisa ukaza o novoj vladi uputili su se ministri u dvor i položili zakletvu. Osim ukaza ministara potpisao je kralj i ukaz o državnim podsekretarima.

Podsekretari ostaju isti: U ministarstvu socijalne politike dr Juraj Krnjević, u ministarstvu prosvjete Josip Pasarić, u ministarstvu financija Mirko Neudorfer i Andra Petrović (radikal), u ministarstvu šuma i ruda dr Bogoljub Kujundžić, u ministarstvu agrarne reforme dr Vlada Andrić, Bora Milovanović i Laza Šuvaković, radikali.

Za ispražnjeno mjesto ministra financija spominje se g. Ninko Perić. Ličnost g. Gjurića se također uzima u obzir, ali obzirom na njegovo važno poslaničko mjesto u Londonu izgleda, da će on biti tamo zadržan.

Prigodom sastava nove vlade bila se u Beogradu pronijela vijest, da se uz Pašića povuče i g. Radić, ali je odmah ova vijest demantirana, što više g. Pašić je naglasio, da bi želio, da Radić ostane u vladi.

Po sastavu vlade doznalo se, da Pašić ide na oporavak u Monte Carlo. Ministar financija Stojadinović vraća se bankarstvu, te mu je za cijelo vrijeme ministrovanja bilo zadržano mjesto direktora Engleske Trgovačke banke.

Politički pregled.

Dok je Stjepan Radić na Sušaku oštro nastupio proti Uzunoviću i naglasio, da toga čovjeka mora nestati s političke pozornice, a kamoli još da bi postao opet ministrom, sama tri dana kasnije u Beogradu prima ga za predsjednika vlade i hvali ga kao zlatnu dušu i kao uzor predsjednika vlade. Koje čudo onda, da svi politički krugovi najodlučnije osuđuju ovakvo postupanje Radićeva i izrazuju se, da je Stjepan Radić najveća zapreka za normalan razvoj naše nutarnje politike.

Kao glavni uzrok ovakvo naglom preokretu kod Radića među drugima navada se i ovaj: Radikali su posljednjih dana spremali neke dokumente, da dokažu u Nar. Skupštini, kakvi su korupcionista bili radićevski ministri i što je sve radio sam Stjepan Radić. Tako između ostaloga su navadali, da se korišćivao državnim vozovima vozeći čitavu porodicu. Osim toga da su njegovi ministri pravili razne trgovine i slično.

Javnost je našla vijest o sastavu nove RR vlade primila s dosta nepovjerenja. Općenito se misli i očekuje, da ne će biti duga vijeka. U opozicionim krugovima vi-

Ministar pravde: Marko Gjuričić,
Ministar vanjskih posala: Dr Momčilo Ninčić,
Ministar unutrašnjih djela: Boža Maksimović,
Ministar financija: nepopunjeno,
Ministar trgovine: Dr Ivan Krajač,
Ministar prosvjete: Stjepan Radić,
Ministar za izjednačenje zakona: Dr Milan Srškić,
Ministar građevina: Milorad Vujičić (novi),
Ministar vjera: Miša Trifunović,
Ministar socijalne politike: Milan Simonović,
Ministar agrara: Pavle Radić,
Ministar pošta: Benjamin Šuperina,
Ministar saobraćaja: Krsta Miletić,

jest je primljena posvem a mirno. Opozicija je najodlučnija, da ustraje u borbi protiv korupcije, a za politiku iskrenoga i pravoga sporazuma. Svi osuđuju Radića. Misli se, da je Radićev nepromišljeni govor na Sušaku bio jedan od glavnih udara već pripravljenioj kombinaciji sa Ljubom Jovanovićem.

Nar. Skupština se sastaje istom 5. svibnja, kako je to htio Pašić. Za 17. t. m. Pašić je savzao glavni odbor radikalne stranke. Očekuje se, da će tom prigodom pasti velike odluke.

Rade Pašić, sin bivšega predsjednika vlade, je 5. t. m. naglo oputovao sa obitelji na Krk navodno radi smrti svoga tasta. Zgodno novine opažaju, da se ne zna, kada će se vratiti sa spirova svoga tasta.

Zemljoradnici su se fuzionirali sa poslanicima njemačke stranke u jedan klub, tako da je predsjednikom izabran Joca Jovanović, a potpredsjednikom dr Stjepan Kraft. Klub broji 9 članova: 4 zemljoradnika i 5 Nijemaca, a zove poslanički klub Saveza Zemljoradnika.

Na Mussolinija u Italiji pokušao je atentat. Dok se vozio na otvorenje međunarodnoga kirurškoga kongresa, ispalila je u njega hitac iz revolverske irske aristokratkinje miss Violette Albine Gibson, treća kćerka nekadašnjega lorda Ashbournea. Atentat nema nikakve političke pozadine, već je čin eksaltirane ženske, koja je zapravo spadala u ludnicu. Mussolini samo je lako ranjen na nosnicama, tako da je mogao poduzeti odmah put u Tripolis, kako je bio naklonio. Prigodu ovoga atentata izrabili su fascisti, da u Rimu demoliraju i spale zgradu opozicionoga lista „Il Mondo“ te sličnu demonstraciju prirede pred redakcijom lista „Voce Republicana“, kao i pred ruskim sovjetskim poslanstvom. I u Milanu su priredene demonstracije te spaljeni opozicioni listovi. — U inostranstvu, u Cannesu, umro je vođa talijanske opozicije Giovanni Amendola, i to od posljedica povreda, što su mu ih u decembru 1923. nanijeli fašisti, kad su ga na rimskim ulicama za bijeloga dana napali, do krvi izlupali, te ostavili na ulici da leži, a da se nitko od prolaznika nije usudio da mu priteče u pomoć. Kasnije je morao da seli u inostranstvo.

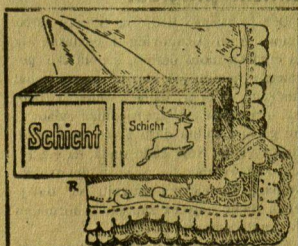
Za predsjednika grčke republike izabran je diktator general Pangalos, pošto se opozicija apstinirala od izbora, tako da su glasovi pali samo za Pangalosa. Sada se on hvall, kako su svi izbornici za nj.

Briandovoj vladi u Francuskoj uspjelo je, da napokon protura financijske zakone sa većinom od 236 glasova protiv 159. Nade je, da ni senat ne će odbiti ovaj principijelni stav većine parlamenta.

Abd-el-Krim navjesticio je sveti rat svima kršćanskim zavojevateljima u Maroku i poziva sva plemena, da mu pomognu kod potjerivanja Francuza i Španjolaca.

Liberalna stranka Bratianu-a preporučila je vlast u Rumunjskoj generalu Avarescu, vodi najmanje opozicione stranke, koja u parlamentu ima samo 12 poslanika od 369, a u senatu samo 2 senatora od njih 200. General Avarescu je sad raspisao parlamentarne izbore za 25. svibnja, pak se na njima, nada dobiti većinu, kako je i Bratianu kod prošlih izbora od 7 poslanika znao poskočiti na 256.

Jesam li platio preplatu?

Tko je našao b o kakovu porgrešku u Schichtovome sapunu?

Tko je ikada oštetio rublje upotrebom Schichtovog sapuna?

Nitko nikada!

Schichtov sapun bio bi jeftiniji, kad bi se pravio sa manje pažnje iz jeftinih sirovina.

Iz najboljih sirovina i uz najveću pažnju pravi se najbolji sapun na svijetu!

Schichtov sapun.
Pažite na znak Jelen!

Općinski izbori.

Temeljna tačka programa Hrvatske Pučke Stranke jest zahtjev za autonomijama. Njezine autonomije nijesu nikakvo demagoško geslo pri zavađanju širokih masa. Njoj je istinski do toga, da vlast ima u svojim rukama narod, a to se jedino postizava pomoću autonomija. Prva stepenica te narodne vlasti bila bi u općinama. Stoga je Hrvatska Pučka Stranka uvijek preko svojih glasila zahtijevala općinske izbore. No vladajućim se strankama nije žurilo. Dok su njihovi vikači i agitatori na sva usta trubili: Narod mora da vlada! - onamo za punih 7 godina nijesu dali prigode, da narod dođe do svojih temeljnih prava.

Napokon se radićevsko-radikalna vlada odlučila i raspisala općinske izbore za 16. svibnja t. g. Nije to učinila iz nikakve ljubavi prema narodu, nego se bratija posvađiše, tko će više miljenika posaditi na komesarske stolice, pa, jer se nijesu mogli da nagode, jedini je izlaz bio — općinski izbori.

Sada je na narodu, da položi ispit svoje političke zrelosti. Nakon 12 godišnjega komesarijskoga pašovanja, kad se nije pazilo na općinske interese, već samo na one političke partije; kad se bez ikakva nadzora upravljalo općinskom imovinom, novac rasipao desno i lijevo, zapuštale školske zgrade i putevi, većina se naših općina nalazi na rubu ekonomske propasti. Sada je evonarod stavljen pred jedan veliki zadatak, da bira svoje pouzdanike i da njima povjeri zaštitu i upravu svoje kuće, rad i nastojanje oko

općega dobra, obranu svih svojih interesa.

Sada je na narodu, da se pokaže sposobnim i svijesnim svoje vlastite odgovornosti. Odsad ne može da bude isprike sa abnormalnim stanjem na općini, sa nemogućnošću utjecaja na upravu, sa nasilnim režimom i t. d. Treba svatko da upamti, da će mu uprava općine biti onakva, kakvu bude narod izabrao. Bude li loša, nitko mu više ne će biti kriv, nego on sam.

Obično se po rezultatima općinskih izbora mjere snage pojedinih političkih stranaka. No nije ispravno. Možda po gradovima igraju glavnu ulogu politički razlozi, ali na selu više se pazi na ličnosti i na ekonomske razloge. Tako treba i da bude. Na upravu općine treba da dođu ljudi pošteni i čestiti, sposobni i poštenjivi, puni volje za rad, koji će znati i htjeti popraviti dugodišnje pogreške i postaviti red po općinama, te takvi, koji su svojim dosadašnjim radom dali dokaza svoje sposobnosti, čestitosti, rada, samoprijehora i ljubavi.

Po srijedi će biti ne samo interes, nego i obraz Stoga neka ljudi narodnoga povjerenja budu takvi, koji će javno ispovijedati svoje hrvatsko uvjerenje, da opet sa naših općina bude lepršala hrvatska trobojka.

Neka dakle narod dobro promisli, kome će povjeriti svoj novac, svoje imanje, svoju prosvjetu, svoj mir i poredak, svoju budućnost i svoju čast!

Nar. zast. Franjo Žebot za naše potrebe.

Prigodom debate o budžetu ministarstva saobraćaja govorio je narodni zastupnik slovenske pučke stranke Franjo Žebot, te se u svom govoru dotakao i naših loših saobraćajnih prilika ovim riječima:

Pruga Knin Šibenik, dotično Split ne odgovara saobraćajnim potrebama. Nije odgovarala ni prije, a sada radi svoje sa novom ličkom prugom još manje. Pruga ne može da svlada velike količine ugljena iz rudnika Siverić, bauksita iz Drniša, drvla iz Bosne, kao i drugih zemljoradničkih proizvoda, što se „en masse“ izvažuju preko šibenske luke. Poduzeća se nalaze radi toga u velikim nepravilnostima, jer ne mogu u pravo vrijeme prenijeti do mora ogromne količine robe, koja se izvažava u inozemstvo velikim prekooceanskim parobrodima. Tužbe na to su opravdane. Na Knin je vezana i bosanska željeznica drvla Prijedor-Knin, a radi sadašnje kapacitete stare pruge ne može da se razvije promet s drvlijem.

Prugu iz Knina do Drniša treba čim prije upotrijebiti i zgraditi još drugi kolosjek. Nada sve pak je potrebno izgraditi novu željezničku prugu preko Žitnica i Konjevratu do Šibenika. S tom bi prugom vožnja od šibenske luke do unutarnjih središta države bila skraćena za više od ure. Tim bi se mnogo zaštedjelo na vremenu i troškovima, a saobraćaj bi radi toga nejeftinije. Izgradnja te pruge preko Žitnica i Konjevratu ne bi prouzročovala nikakvih osobitih tehničkih poteškoća te ne bi zahtijevala velikih financijskih žrtava.

U Bosni, u Lubiji, nalaze se veliki rudnici željeza. Za prirodno bogatstvo se ne može izrabiti radi

pomanjkanja saobraćajnih sredstava. Tako se ne može razviti ni industrija drvla, boksita, ni ugljena, što znači ogromnu štetu za narod i državu. (Odobranje na ljevici kod zastupnika SLS).

Saobraćajne prilike po moru su u sjevernom Jadranu tako mizerne, da ih nije moguće opisati. Otocima i obalama sjeverne Dalmacije fale najpotrebnije pomorske veze. U koliko pak postoje neke parobrodarske pruge, podržavaju ih većinom stari, trošni parobrodi. Inozemski turisti se vrlo interesiraju za sjevernu Dalmaciju. Dosta je, da spomenem otok Rab, sve otočje od Krka do Zlarina i t. d. No sa sadašnjim mizernim komunikacionim sredstvima je nemoguće podignuti i vršiti saobraćaj stranaca. Brze pruge nijesu dovoljne. Osobito je zastupljen Šibenik.

Gubitkom Zadra primorje sjeverne Dalmacije izgubilo je svoje dosadašnje saobraćajno središte, za što nije dobilo nikakve zamjene. Narod se muči, jer mora putovati po svojim poslovima i potrebama u udaljenija mjesta, a nema saobraćajnih pruga. Radi toga trpi veliku štetu. Gubi mnogo vremena i troši silu noćva.

Vlada ne posvećuje sjevernoj Dalmaciji nikakve pažnje. Sve tužbe naroda su uzalud. Tu su krajevi, kao n. pr. Murter, Betina, Zlósela, koji su imali za 50 godina parobrodarske veze sa središtem svoga kraja, a sad je ili nemaju ili su pak slabe i nedovoljne. Tako imamo pritužbe sve i svuda. Treba da se vlada makne i da tom narodu olakša njegovo teško stanje te da se stara za nj. (Pljesak na ljevici)

Italija daje silne subvencije svojim parobrodarskim društvima, koja dan na dan šire kod nas svoju aktivnost i koja će znatno štetovali, u koliko već ne štetuju, razvoju našega parobrodarstva.

Talijanska društva snižuju obzirom na velike državne subvencije prevozne tarife na neznatnu svotu. Tako se može putovati na talijanskim parobrodima za 5 lira, dok treba plaćati na našim parobrodima za istu daljinu 100 dinara. To nije nikakav razmjer. Treba da država zaštiti naša društva pred takvom konkurencijom, i to ne samo iz ekonomskih, nego i iz političkih i narodnosnih razloga. (Veliko odobravanje.)

Osim pučanina Slovenca Žebota nije o interesima našega kraja ni jedan sjevernodalmatinski zastupnik ni riječi rekao. Čovjek i nehotice mora pomisliti ili da ti Zgorčić, Parsarić i Bačinić ne poznaju naše nevolje i potrebe ili da su lijeni ili da su birani samo za posmatrače.

Iz Hrv. Pučke Stranke.

Upute za općinske izbore. Općinski izbori bit će provedeni u čitavoj Dalmaciji u nedjelju 16. svibnja t. g. Svim organizacijama, odnosno pozudnicama i pristajama gdje još ne postoji organizacija HPS, preporučamo, da se odmah dadu na hitan rad oko agitacije i temeljitih priprema za sve, što je u vezi s ovim izborima. U tu svrhu treba izvršiti sljedeće: 1. Gdje postoji organizacija, odbor treba da se odmah sastane i dalje što češće sastaje te rukovodi sa izbornim poslovima. Prvi i najhitniji posao jest pregledati biračke spiskove i tražiti potrebne ispravke. Gdje ne postoji organizacija, treba u tu svrhu odmah u svakoj župi stvoriti mjesni izborni odbor od barem 3 lica. 2. Mjesne organizacije ili mjesni izborni odbori treba da što prije stvore zajednički općinski izborni odbor. Kot taj stranke treba da se brinu, da u kotaru osnuju i mjesni i općinski izborni odbori, da se uredi pitanje agitacije i pitanje kandidatskih lista za pojedine općine. Nastup u pojedinim općinama određuju odnosi odbori stranke u sporazumu sa kotarskim i sa pokrajinskim tajništvom. Mjesni općinski odbori treba da se što prije javno pokrajinskom tajništvu, da se ovo bude moglo s njima staviti u doticaj. Pokrajinsko Tajništvo u Splitu daje sve potrebne informacije za cijelu pokrajinu. Kod Tajništva se naruduje zakon o općinskim izborima uz cijenu od 4 dinara.

Tečaj u Sinju, 24. i 25. pr. mj. održan je u Sinju dvodnevnj seljački politički tečaj, koji je baš sjajno uspio, upravo iznad svakog očekivanja. Na tečaju je bilo zastupno 19 četinskih sela. Prvog dana je tečaju prisustvovalo preko 100 izabranih četinskih tečaka, a na Blagovjst ih je bilo i do 300. Svi su ti učesnici u najvećem pažljivošću upravo gutali predavanja, koja su ih se sa debatom iza njih silno dojmila. Razišli su se sa čvrstom i nepokoleblivom odlukom, da će najdalje do Dubova u svim sinjskim župama biti provedena svestrana organizacija Hrvatske Pučke Stranke. Na tečaju su predavali: Ganza don Bartul i Radonjić o. dr Bone iz Sinja te prof. Ivo Juras, Miličić dr Ivo, Sibe Zaninović i Vodanović don Jerko iz Splita. — Ovaj je tečaj jasno pokazao, da se hrvatska katolička četina opet vraća u krilo svoje Hrvatske Pučke Stranke.

Tečaj u Makarskoj, 5. i 6. t. mj. održan je dvodnevnj seljački politički tečaj u Makarskoj, kojemu je prisustvovalo oko 60 seljaka osim učesnika iz Makarske. Kao što tečaj u Šibeniku i Sinju, tako je i ovaj u Makarskoj potpuno uspio. Seljaci su sa najvećim zanimanjem pratili predavanja i iza njih živo sudjelovali u raspravi. Tom se prigodom najbolje vidjelo, kako je cjelokupni program HPS upravo izvađen iz duše našega hrvatskog seljaka, pa ga on neopisivim oduševljenjem prihvaća, kad ga upozna. Na tečaju su predavali: Dedić don Niko i Giković o. Ante iz Makarke, te Miličić dr Ivo, Pošić Dalibor i Vodanović don Jerko iz Splita.

Sastanci u Drnišu. Na Blagovjst 25. pr. mj. prof. Ivo Juras održao je u Drnišu dva vrlo uspjela sastanka HPS. Prvi sasta-

nak, koji je održan ujutro za seljake iz okolnih sela, otvorio je i vodio g. Niko Kosor, koji je u svom govoru istaknuo nove prilike, u kojima se nalazi hrvatski narod. Iza njega je sakupljenom narodu govorio prof. Juras o sadašnjem političkom položaju, temeljnim načelima i sadašnjem radu HPS te radu drugih stranaka. Istaknuo je ovom prigodom, kako danas po svim hrvatskim zemljama narod sve to više uviđa, da je program HPS i njezin dosadašnji rad dobar i čestan, pa se zato sve to više kupi u njezine redove. Popodne je održan drugi sastanak, koji je otvorio mjesni župnik o. Ivan Tomasić, a vodio ga je g. dr. Ivan Buić, koji je u svom govoru istakao potrebu hrvatske i katoličke orijentacije naše politike. I na ovom sastanku govorio je prof. Juras o političkom položaju te programu i radu HPS. Razvio se zatim prijateljski razgovor o mnogim gospodarskim, kulturnim i političkim pitanjima, koja interesuju naš narod. Provedena je organizacija stranke te za Drniš i okolice izabran ovaj odbor: Predsjednik dr. Ivan Buić, potpredsjednik Niko Kosor, tajnik o. Ivan Tomasić, blagajnik Ivan Ramljak, te odbornici: Joko Živković, Ante Novak, Ivan Leontić, Ivan Labor, Mirko Topić, Niko Malada i Mirko Popović.

Sastanak u Preku. Prošlih dana provedena je organizacija HPS u Preku. Nakon uvjerljivog i oduševljenog govora prof. I. Juras o programu stranke i političkom položaju, kojim je sve prisutne oduševio za HPS, izabran je ovaj mjesni odbor: Predsjednik Tome Šoš, potpredsjednik Božo Marčelić, tajnik trgovac Mate Mašina, blagajnik Pave Košta, njegov zamjenik Marko Mašina pk. Martina. U odbor i stranku su stupili najvažnije ličnosti u mjestu.

Sastanci u ninskoj općini. 2., 4. i 5. t. mj. održani su veoma uspješni sastanci. HPS u Ražancu, Ljupču i Poljicima prisutnima, među kojima je bilo i radićevaca, prof. I. Juras protumačio je program i dosadašnji rad HPS, koja je uvijek visoko držala hrvatski barjak. Kao svugdje, tako i ovom kraju narod se sve to jače okuplja u HPS. U Ražancu je provedena mjesna organizacija HPS, u koju su stupili mnogi po izbor ljudi a u odbor su birali: Predsjednik Grgo Kovačević, potpredsjednik Bore Mirošić, tajnik Pere Kožul te odbornici: Vice Marelić, Frane Mulić, Ive Kuežević, Mate Vučinić i Ivan Grbić. Skoro će se provesti mjesne organizacije i po drugim selima.

Sastanci u Dugopolju i Dolu na Braču. 5. t. mj. član pokr. vodstva HPS g. Drago Bartulica u Dugopolju, najvećem selu općine Klis, a pokr. tajnik don Jerko Vodanović 27. pr. mj. u Dolu (na Braču) održali su vrlo uspješne sastanke i proveli organizaciju stranke. Seljani obaju mjesta su se jako oduševili za HPS i uvjerali, da je jedina ona, kadra da hrvatski narod praviim stazama povede k nedvojbenom uspjehu.

NAŠI DOPISI.

VUKŠIĆ, 28. ožujka 1926.

Osnutak Organizacije Hrv. Pučke Stranke.

Na poziv Josipa Marića Josipova danas se sastadomo u kući našega glavara Ilije Marića i zasnovasmo Organizaciju Hrv. Pučke Stranke.

Za predsjednika je jednoglasno izabran Josip Marić, za potpredsjednika Antunović Josip p. Šime, za tajnika Marić Ive p. Mate, a za blagajnika Marić Ilija, glavar u Vukšiću.

TVORNICI KONOPA
GRGO UREM
— ŠIBENIK —
Strosmajerov put br. 65.
Izrađuje konope svih mogućih vrsta i debljina.
Prodaja svih ribarskih predmeta.

ču. Odbornicima bili su izabrani: Antunović Marko p. Šime, Marić Jakov Matin, Marić Ante Antin i Ante Rošić Matin, Naša organizacija za sada broji 26 članova sve čestitih težaka posjednika iz Vukšića.

Ima nade, da će u našu organizaciju stupiti sve, što osjeća pošteno, kršćanski i hrvatski u našem selu.

Ovom zgodom držao je zgodno predavanje o programu Hrv. Pučke Stranke naš novo izabrani predsjednik Josip Marić, koji je bio oduševljeno pozdravljen.

Govorili su još Antunović Josip i Marić Ivan dokazujući, kako su sve stranke, a osobito Radićeva stranka, kroz ovo 8 godina varale narod, a jedina Hrvatska Pučka Stranka kazivala mu je istinu.

U kasnu večer sastanak je završen sa poklicima: Da živi Stjepan Barić, Vladimir Kulić, da živi Hrv. Pučka Stranka i glavar Ilija Marić!

Živila Hrvatska Pučka Stranka!
Ive Marić, Josip Marić, tajnik predsjednik

PREKO, 8. travnja 1926.

Profesorski ispit. Prošlih dana na beogradskom univerzitetu s odličnim uspjehom položio je profesorski ispit naš mještanin franjevac-trećoredac viš. O. Dobroslav Sorić, upravitelj mjesne privatne gimnazije s pravom javnosti. Agilnom svećniku i našem prijatelju naše najtoplije čestitke!

Glavna skupština „Orla“ održana je 28. ožujka, na kojoj je izabran novim predsjednikom brat Mate Šoš.

SALI, 4. travnja 1926.

Na odgovor „Državi“.

Slatko smo se nasmijali svi saljani, kad smo pročitali dopis *Države* od 31. ožujka.

Kako i ne bismo videći nekoč toliko bahatoga dopisnika, koji se znao prijetiti i lijevo i desno, kako se pretvorio u umiljato janje ili bolje u plačljivu babu. Razumijemo njegovu bol i suze, kad je prisiljen ulagivati se i toliko mu „mrskim“ radićevcima protiv „prokletih“ pučana. No kako će se istom rasplakati 16 svibnja, kad bude morao reći: „S Bogom, općino moja!“

On je upravo na ras jedno pitanje, pa neka i on nema dozvoliti jedno: Kamo vam orjunaški znakovi, otkad se pretvorilo u radikale?

Paćanin - saljanin.

STANKOVCI, 8. travnja 1926.

Orlovska manifestacija katoličke misli.

Prigodom Velikoga tjedna naše orlovske društvo baš lijepo se istaklo javnom manifestacijom svojih katoličkih načela.

Na Veliki četvrtak svi su Orlovi zajednički pristupili na sv. pričest. Na čelu im pet odoraša. Preko svećane službe Božje, koju su odslužila tri svećenika, sa svake strane oltara stajala su po dva Orla u odorama. Grob Gospodinov su najzajenice čitavo vrijeme čuvala po dva Orla u odorama. Ovo je prvi put, da se kod nas čuva grob Gospodinov. Zato su Orlovi svojim lijepim odorama te ozbiljnim i pobožnim držanjem na sve dobre katolike učinili najveći i najljepši utisak.

Poslije uspješne manifestacije njihovih narodnih načela prigodom proslave tisućogodišnjice hrvatskoga kraljevstva u Benkovcu, Banjevcima i Stankovcima evo i ove manifestacije njihovih katoličkih načela sa strane naših Orlova! Tako oni sve više stiču simpatije svojih mješтана, a roditelji gube bojazan, da im djeca idu u slaba društva i ne slijede uspomene svojih preda, dok stupaju među Orlove, koji se tako odlikuju ljubavlju i odanošću pradjedovskoj vjeri i domovini.

Ovom prigodom bilo je dakako i mrljanja sa strane protivnika. Njihov jal je tim veći, čim više uviđaju, da im je borba protiv Orlova bezuspješna. Pokršila im se kopija!

Na Uskrs Orlovi nijesu mogli da dadu predstavu, jer nažalost još nemaju zato zgodne dvorane.

Prisutnik.

IZ GRADA I OKOLICE.

Općinski izbori. Naša općina ima pravo na 41 vijećnika i 41 zamjenika, koji se imaju izabrati 16. svibnja. Za grad je određeno 5 glasačkih mjesta. U Mandalini glasovat će sela: Mandalina, Donjepolje, Zablac, Krapanj i Jadrtovac; u Vrpolju: Vrpolje, Perković-Slivno, Boraja, Vrsno-Podine, Mravnice i Grebašići.

ca; u Dubravi: Dubrava, Danilo-Biranj i Kraljice; u Lozovcu: Lozovac, Vruļje-Bilice; u Konjevratima: Konjevrate, Goriš-Brnjica, Radonić, Gradina i Čvrļjevo; u Zatonu: Zaton, Rasine i Šcima; Primošten ima dva glasačka mjesta, a Rogoznica jedno. Birački spiskovi izloženi su kod općine u sobi br. 4, te je svakome slobodno da ih pregleda i prepíše od 9 sati izjutra do podne. Petnaest dana po proglašenju izbora, t. j. od 4. aprila traje rok za traženje ispravaka biračkih spiskova. Ispravke se traže usmeno i pismeno kod općine, ili pismeno kod prvostepenog suda. Općinski se vijećnici i zamjenici moraju birati po izbornim kandidatskim listama, koje se moraju predati od 20. do uključivo 29. t. mj. Izjava o vezivanju kandidatskih lista mora se dati barem 8 dana prije izbora političkoj sreskoj vlasti. Kandidatske tiste predaju se na propisanom formularu.

Odlazak presv. biskupa u Lurd. Na Uskrs je presv. biskup dr Jerko Mileta u pratnji kapt. dekana Msgra Mirića don Ivana otputovao za Ljubljana, da odatle sa slovenskim hodočasnici proslijedi za Lurd.

25. godišnjica Mise O. Nikole Pasini. Bez buke, skoro i neopaženo, proslavio je naš sugrađanin konventualac O. Nikola Pasini svoj srebrni pir: 25. godišnjicu misnikovanja 7. t. mj. u krki svoga reda. Davzovna svojim slavljenjem u neobični sat nijesu pobudila radoznalost kod građanstva, nitko, osim stanovitoga broja rodbine i prijatelja, ne bi bio doznao za taj događaj. U 9 sati otičtao je naš svećar tihu sv. Misu na istom žrtveniku, na kome je pred 25 godina otpjevao prvu. Misi su prisustvovali: draga starica, majka svećareva, sa svoja četiri sina i njihovim obiteljima i zaancima te samostanska braća. Poslije Mise svećar je zapjevao u zahvalu zahvalnicu „Tebe Boga hvalimo,“ a nazočni prihvatitše. Preko Mise udarao je na orguljama O. Stanko Firisin. Svećar neka ovom prigodom primi naše najsrdačnije čestitke!

Posjeta beogradskih akademika. Nekoliko studenata matematike na beogradskom filozofskom fakultetu posjetilo je u srijedu na prolasku naš grad. U društvu opć. upravitelja g. Vlašića, komandanta mjesta ppukovnika g. Radovića i nekoliko odličnih građana pregledali su gradske znamenitosti i završili svoj izlet, gdje najobičnije izleti završavaju, na slapovima Krke.

Zabava Narodne Ženske Zadruga. 5. t. mj. priredila je mjesna Narodna Ženska Zadruga u Gradskom Kazalištu dječju zabavu u dobrotorne svrhe.

Američka yachta „Sayonara“ na putu za Zadar svratila se i zaustavila neko vrijeme u našoj luci. Nekoliko bogatih amerikanaca-izletnika tom prigodom pregledalo je naš grad.

Naši pokojnici. Prošle sedmice umrli su u privatnom stanu: Nikola Plenča Stipanov iz Vrpolja (29 g.), Jakica Anžina žena Marka iz Vučevaca (28 g.), Josip Županović Dunkin (2 g.), Ivan Grandeš pk. Mate iz Danila Kraljice (80 g.) i Kata Jurić Dunkina (16 g.); u bolnici: Ermenegild Wolf pk. Josipa iz Trsta (61 g.) i Šeše Gjuretija (28 dana, nezakonito-dijete). — P. u m. l.

Okolo produženja obale. Generalni direktor državnih željeznica g. Leonfda Francić došao je u naš grad radi već pokrenutoga pitanja o produženju obale. S njim je bio i direktor ugljenokopa u Drnišu inž. g. Rikard Kramer.

Predavanje. Prof. dr Jelka Perić održala je u prostorijama Narodne Ženske Zadruga predavanje o ženskom pokretu. Iza predavanja je izabran pododbor — koji pripada odboru u Splitu — čije su pročelnice gđa K. Pasini i gđa N. Kušar.

Bauxit. Jugoslavenski parobrod „Rudnik“ stigao je u našu luku, da ukrcu za Roterdan 6.500 tona bauxita.

Prigodom otvora veslačke sezone Pom. Šport. Klub „Krka“ pozivlje sve one, koji se žele posvetiti veslačkom športu, neka se prijave g. Mr. ph. Ljubomiru Montani.

Stranci. Ove su godine već zarana počeli zalaziti u naše krajeve strani izletnici. Tako je već nekoliko uglednih Švicara iznajmilo yachtu „Nirvanu“ kod gg. braće Vukov iz Zlarina u svrhu, da obađu čitavo naše primorje. Prekjučer su stigli u naš grad, te su snimili nekoliko zanimljivih predjela i zgodnih momenata gradske vreve, osobito na trgu i drugim živahnim mjestima. Publiciranjem ovih snimaka vritić će propagandu za što veće posjećivanje naših krajeva. Priredili su izlet na slapove Krke i proslijedili svoje putovanje za Trogir i Split, gdje namjeravaju ostati dulje vremena.

Promet u luci. 4. o. mj. prispio je u našu luku tal. parobrod „Ugo Bassi“, da ukrcu 400 tona karbida za London. 8. o. mj. je tal. parobrod „Promontore“ odveo 1500 tona ugljena za Monfalcone. 9. o. mj. je doplovio holandski parobrod „Zeus“ po 300 tona karbida za Amsterdam, a dvije tal. jedrenjače „Alessandro“ i „Trionfo“ po 295 tona ugljena za Ravennu i S. Giorgio di Nogar. Jug. parobrod „Ivo Račić“ krca za Buonosaires 8.000 m³, a tal. parobrod „Britania“ za Catanu 1.300 m³ drvene građe.

Otvorene telegrafa kod pošte Lokva-Rogoznica. 21. pr. mj. otvoren je telegraf kod pošte Lokva-Rogoznica na području Direkcije pošta i telegrafa u Splitu.

GOSPOD. PREGLED.

Zagrebačka burza od 9. t. mj. notirala je: Din 802 60 za 100 austr.-šilinga, Din 10.968 za 1 švic. frank, Din 228 43 za 100 tal. lira, Din 276 38 za 1 engl. funtu u čeku, Din 56 85 za 1 dolar u čeku, Din 56 20 za 1 dolar u novcu, Din 168 55 za 100 čeških kruna, Din 199, — za 100 franc. franska, Din 13.537 za 1 njem. marku, Din 292.50 za 1000.— nominalne ratne štete. Tendencija mirna.

Rezultati proljetnoga velikoga sajma Zagrebačkoga Zbora.

Koliko se dosad moglo ustanoviti, počeli su izlagači kod proljetnoga velikoga sajma u velikoj većini slučajeva rezultate, koji ih obzirrom na današnje poslovne prilike potpuno zadovoljavaju.

Na ovom prvom vinskome sajmu prometnuto je više desetaka vagona vina, dok promet u šampanjcu, finim desertim vinima, šljivovici i likerima iznaša nekoliko milijuna dinara.

Vrlo dobre rezultate polučila je specijalna izložba automobila — treća, koju je priredio Zagrebački Zbor. Prodano je svega oko 80 automobila, i to u pretežno broju kupcima, koji su došli iz svih krajeva države. Od sponumotoga broja prodanih automobila otpadaju dvije trećine na velika, ostatak na mala osobna i na teretna kola. Osim toga prodano je oko 20 motocikla i isto toliko bicikla, nekoliko traktora, blizu 10 čamaca te autopribora u vrijednosti oko četvrt milijuna dinara.

Kako su sajam posjetili gospodari iz svih krajeva države u znatnom broju, počula je i proda *gospodarskih, poljoprivrednih i podrumarskih strojeva* i sprava zamjernu visinu.

Zadovoljni su i izlagači *radioaparata*, jer je rezultat sajma pokazao, da interes za radio i u našoj državi raste od dana u dan.

Ukupni promet nadilazi svotu od 20 milijuna dinara. Posjet kupaca iz pokrajine bio je vrlo dobar. Dnevno stizavalo je u Zagreb po prilici 1000 stranaca, koji su se sa sajamskim legitimacijama javili kod

uprave Zbora. Posjetio iz bližih mjesta, koji putuju bez legitimacija, nijesu kod toga uzeti u obzir. Posjet sa strane zagrebačkoga općinstva bio je usprkos vrlo lošega vremena razmjerno dobar. Općenito se moglo opaziti, da se među posjetiocima isticao veliki broj ozbiljnih interesenata. Dobar rezultat specijalnoga proljetnoga sajma dobar je znak za uspjeh velikoga jesenskoga općega sajma.

Međunarodna izložba plakata, bogata brojem komada i visokom umjetničkom kvalitetom čitavih serija, pobudila je vanre-

dni interes kod onoga dijela inteligentne publike, koji znade da cijeni umjetničku zamisao, dotjeranu izradbu i vrijednost modernoga plakata u službi propagande i reklame. Uprava zbora primila je međutim daljnjih nekoliko hiljada plakata, proširila je izložbu uz paviljon B još i na industrijsku palaču, tako da sada izložba obuhvaća preko 6000 zanimivih plakata iz svih krajeva svijeta. — *Izložba plakata ostaje otvorena do opoziva dnevno od 8 do 12 i od 14 do 18 sati. Ulaznina za odrasle Din. 2, za dake i djecu Din. 1.*

Vlasnik, izdavaatelj i odgovorni urednik: Ante Erga. — Tisak Pučke Tiskare u Šibeniku — (predstavnici: Jerolim i Vjekoslav Matačić).

TRAŽI SE AKVIZITER, koji bi bio voljan preuzeti poslove kod jednoga zastupstva osiguravajućega društva i još neka zastupstva. Nastup odmah. Za pobliže upute obratiti se Upravi lista.

GAZELA MILO

Tako krasno se pere jedino sapunom „Gazela“

Taj zaista pravi domaći sapun djeluje temeljito a istovremeno blago na svako i najtirnije rublje. Upotrebljavajte samo taj sapun, jer pranje s njim je prava zabava.

A znajte, da se u svakom tisućem komadu nalazi zlatnik. Ako ga nađete, to je Vaša dvostruka sreća.

MALINOV SOK

OVAJ MALINOV SOK JE ZAJAMČENO ČISTI NARAVNI SOK OD MALINA BEZ IKAKVIH PRIMJESA OSIM SLAČDRA, A VANREDNO JE UKUSAN.

STERNBERG D.D.
SLAV. POŽEGA

Pomozite „ŠUBIČEVAC“!

ZUBAR M. SMOLČIĆ

DIPLOMIрана NA FRANKFURTSKOJ ZUBNOJ KLINICI

OTVORILA JE

NAJMODERNIJE OPREMLJEN

AMBULATORIJ

NA TRGU STJ. RADIĆA (TRGU ZELENJ)

U KUCI SKOČIĆ-MANDIĆ II. KAT.

GOSPODARSKA ŠTEDIONICA

SPLIT

Rimska ul. 3. (kod Peristila). Telefon 363.

Najveći Dalmatinski zavod na zadružnom temelju.

Prima uloške na knjižice i u tekućem računu te ih najpovoljnije ukamačuje.

Obavlja sve bankovne poslove najkulantnije.

Kupuje devize i valute uz najpovoljniji dnevni tečaj.

Zadružna Gospodarska Banka d. d. u Ljubljani

VLASTITA ZGRADA — — —
UL. KRALJA TOMISLAVA 108

Podružnica Šibenik.

BRZ. NASLOV GOSPOBANKA
TELEFON BR. 16. NOĆNI 67.

Podružnice: CELJE, DJAKOVO, MARIBOR, NOVI SAD, SARAJEVO, SOMBOR, SPLIT.

Ispostaya: BLED.

Dionička glavnica i pričuva preko Din. 16.000.000.

Ulošci nad Din. 250.000.000 — — — — — Ovlašteni prodavaoc srećaka državne lutrije.

PRIMA ULOŠKE NA KNJIŽICE, TE IH UKAMAČUJE NAJPOVOLJNIJE.

OPREMA SVE BANKOVNE I BURZOVNE POSLOVE POVOLJNO, TOČNO I BRZO.